

จันทร์เพ็ญ เมฆาภิรักษ์

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาศักยภาพนักวิทยาศาสตร์ห้องปฏิบัติการ

การรับรองความสามารถบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสู่อาเซียนกับมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024

โลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจโลกอย่างรวดเร็วในช่วงปลายศตวรรษที่ผ่านมา และเป็นยุคที่ระบบเศรษฐกิจรวมทั้งวิสาหกิจมีช่องว่างระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนาอย่างมาก ภาครัฐจึงควรมึบทบาทหลักในการส่งเสริมประสิทธิภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจ รวมทั้งกระตุ้นการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และเพิ่มการลงทุนพัฒนาบุคลากรที่มุ่งสู่การผลักดันและยกระดับของโครงสร้างอุตสาหกรรม ทั้งนี้ ปัจจัยหลักของขีดความสามารถในการแข่งขันจะส่งผลเชิงเศรษฐกิจได้ ต้องเน้นที่การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน และกลไกอื่นที่รวมถึงการศึกษาและการฝึกอบรมด้วย ซึ่งการพัฒนาภาคการศึกษาและแรงงานอย่างจริงจังเป็นหัวใจหลักของการแข่งขันทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมในการแข่งขันของไทยสู่ตลาดอาเซียน

กรอบความตกลงการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services-AFAS) กำหนดให้รัฐสมาชิกจะให้การยอมรับในวุฒิการศึกษาหรือประสบการณ์ตามข้อกำหนด ใบอนุญาตหรือการรับรองที่ได้รับจากรัฐสมาชิกอื่น โดยการยอมรับดังกล่าวจะดำเนินการบนพื้นฐานของความตกลงระหว่างรัฐสมาชิกที่เกี่ยวข้อง ต่อมาได้มีปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน (Cha-Am Hua Hin Declaration on Strengthening Cooperation on Education to Achieve an ASEAN Caring and Sharing Community) ครอบคลุมถึงการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วยความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเน้นการพัฒนามาตรฐานอาชีพเชิงสมรรถนะให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรม และส่งเสริมการยอมรับร่วมกัน นอกจากนี้ ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 ณ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ได้กำหนดให้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมในการเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพและแรงงานทักษะในภูมิภาคเป็นผลให้มีการจัดทำข้อตกลงการยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangement-MRA) ในคุณสมบัติวิชาชีพแล้ว 8 สาขา คือ วิชาชีพวิศวกรรม วิชาชีพพยาบาล วิชาชีพสถาปัตยกรรม วิชาชีพด้านการสำรวจ วิชาชีพบัญชี วิชาชีพแพทย์ วิชาชีพทันตแพทย์ และวิชาชีพด้านการท่องเที่ยว

รัฐบาลไทยส่งเสริมวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม โดยกำลังคนเป็นปัจจัยหลักของการพัฒนา และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินภารกิจ ที่มุ่งไปสู่ประโยชน์ของสังคมและประชาชน รวมทั้งนำพาประเทศให้ก้าวพ้นกับดักประเทศรายได้ปานกลาง (Middle-Income Trap) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ตามยุทธศาสตร์การส่งเสริมการผลิตและพัฒนาบุคลากรวิจัยในสาขาวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมที่มีการบูรณาการระหว่างการเรียนรู้กับการทำงานจริงในสถานประกอบการ

กำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีความสามารถเป็นทุนทางปัญญาที่มีผลโดยตรงต่อการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ ที่จะผลิตสินค้าและบริการให้มีคุณภาพ ตรงกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศ ภูมิภาคอาเซียน และประเทศคู่ค้าต่าง ๆ ทั่วโลก ดังนั้นกรมวิทยาศาสตร์บริการ โดยสำนักพัฒนาศักยภาพนักวิทยาศาสตร์ห้องปฏิบัติการ ซึ่งมีภารกิจในการเสริมสร้างสมรรถนะบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงได้ริเริ่มการพัฒนากระบวนการรับรองความสามารถบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 โดยมีเจตนารมณ์ที่จะผลักดันการยกระดับทักษะของกำลังคนในประเทศ ให้มีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจ ที่มีความเป็นพลวัตและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมโลก

กรมวิทยาศาสตร์บริการ โดยสำนักพัฒนาศักยภาพนักวิทยาศาสตร์ห้องปฏิบัติการ เป็นหน่วยงานแห่งแรกในประเทศไทย ที่ดำเนินการรับรองความสามารถบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตามข้อกำหนดทุกประการในมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 ด้วยความเป็นกลาง โปร่งใส และยุติธรรม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับภาคอุตสาหกรรม ผู้ใช้บุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และประชาชนทั่วไปทั้งในประเทศและในระดับสากล เน้นให้บริการในสาขาสำคัญและจำเป็นต่อโครงสร้างพื้นฐานด้านห้องปฏิบัติการ โดยใน พ.ศ. 2558 ได้เปิดให้การรับรองในสาขาแรกคือ “ผู้ควบคุมและจัดการสารเคมีในห้องปฏิบัติการ” เพื่อผลักดันการยกระดับมาตรฐานของผู้ปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการ ให้สอดคล้องกับกฎหมาย ข้อกำหนด ระเบียบของประเทศ รวมทั้งหลักการสากล ตลอดจนเป็นการบูรณา

การภารกิจของประเทศด้านการควบคุม กำกับดูแล และพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านความปลอดภัยห้องปฏิบัติการ ส่งเสริมปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและครบวงจร

ด้วยความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาภารกิจการรับรองความสามารถบุคลากรอย่างต่อเนื่อง กรมวิทยาศาสตร์บริการ โดยสำนักพัฒนาศักยภาพนักวิทยาศาสตร์ห้องปฏิบัติการ มีแผนการดำเนินงานที่จะเปิดรับสมัครผู้สนใจขอรับการรับรองสาขา “การควบคุมและจัดการสารเคมีในห้องปฏิบัติการ” อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง รวมทั้ง จัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี ที่จะขยายขอบข่ายการรับรองความสามารถบุคลากรไปยังสาขาใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจ อาทิทางด้านจุลชีววิทยา เป็นต้น ซึ่งผู้ที่สนใจสามารถสืบค้นข้อมูลสำหรับการสมัครและติดตามความก้าวหน้าของการรับรองความสามารถบุคลากรทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้จากเว็บไซต์ http://pc_st.dss.go.th

ในบริบทของอาเซียน กรมวิทยาศาสตร์บริการ โดยสำนักพัฒนาศักยภาพนักวิทยาศาสตร์ห้องปฏิบัติการ เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเคลื่อนย้ายบุคลากรคุณภาพในภูมิภาค จึงริเริ่มความร่วมมือด้านการรับรองความสามารถบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งได้เสนอโครงการ “ASEAN Certification for Persons on Science and Technology” ในการประชุมรัฐมนตรีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาเซียน ครั้งที่ 69 ผ่านคณะอนุกรรมการด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Sub-Committee on Infrastructure and Resources Development-SCIRD) ณ จังหวัดภูเก็ต เมื่อวันที่ 25-29 พฤษภาคม 2558 และได้รับความเห็นชอบให้ดำเนินการ โดยจะมีการจัดตั้งคณะทำงาน

ที่ประกอบด้วยผู้แทนจากประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมด และกรมวิทยาศาสตร์บริการจะทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานงานกลาง เพื่อเป็นกลไกการบริหารความร่วมมือ และกำหนดสาขาการรับรองความสามารถที่จะจัดทำความตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangement-MRA) ต่อไป

กล่าวได้ว่า การรับรองความสามารถบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 มีความสำคัญต่อการผลักดันการยกระดับสมรรถนะบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทย ซึ่งเป็นปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของการประกอบการบนฐานของ

ความรู้ รวมทั้งเป็นการพัฒนาเส้นทางอาชีพและขยายโอกาสการจ้างงานจากระดับประเทศสู่สากล ตลอดจนสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างบรรทัดฐานสำหรับการเคลื่อนย้ายบุคลากรผู้มีความสามารถ เพื่อบรรลุเป้าหมายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน ตามแถลงการณ์บาห์ลี ฉบับที่ 2 (Bali Concord II) ในการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ร่วมกันพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ในยุคโลกาภิวัตน์ที่จะต้องบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

เอกสารอ้างอิง

THE ASEAN SECRETARIAT. 1995 ASEAN Framework Agreement on Services signed on 15 December 1995 in Bangkok, Thailand. Jakarta : ASEAN Secretariat, 1995.

_____. 2003 Protocol to Amend the ASEAN Framework Agreement on Services signed on 2 September 2003 in Phnom Penh, Cambodia. Jakarta : ASEAN Secretariat, 2003.

_____. 2007 Cha-Am Hua Hin Declaration on Strengthening Cooperation on Education to Achieve an ASEAN Caring and Sharing Community. (12th ASEAN Summit, 2007) in Petchaburi, Thailand. Jakarta : ASEAN Secretariat, 1995.

_____. 2003 Declaration of ASEAN Concord II signed on 7 October 2003 in Bali, Indonesia. Jakarta : ASEAN Secretariat, 1995.

The Global Competitiveness Index 2012–2013 : Strengthening Recovery by Raising Productivity. In: SCHWAB, K., ed. *The Global Competitiveness Report 2012–2013 : full data edition*. Geneva : World Economic Forum, 2012, pp 4-11.

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดร.พิเชฐ ดุรงคเวโรจน์ [ออนไลน์]. [อ้างถึงวันที่ 20 กรกฎาคม 2558]. เข้าถึงจาก: <http://www.most.go.th/main/index.php/about-us/policy-most/2558/4075-minister-policy-2014-11-14.html>

ประยุทธ์ จันทร์โอชา. คำแถลงนโยบายคณะรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. กรุงเทพฯ, 2557.

พิเชฐ ดุรงคเวโรจน์. การขับเคลื่อนทุนมนุษย์รองรับการพัฒนาประเทศด้วยนวัตกรรมสีเขียว: เอกสารประกอบการประชุมประจำปีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ “อนาคตประเทศไทยบนเส้นทางสีเขียว” วันที่ 6 กันยายน 2555 ณ เมืองทองธานี. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ, 2555.

ยงยุทธ แฉล้มวงษ์. ประชาคมอาเซียนกับภาคแรงงานของไทย : โอกาส ความท้าทาย และวาระการวิจัย. *TRF Forum*. 2554, 2 (8), 39-50.

วุฒิสภา. คณะกรรมาธิการการต่างประเทศ. ความท้าทายในการมุ่งสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน. *สารวุฒิสภา*. ตุลาคม 2554, 16-19.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 - 2559*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน, 2554.

_____. *รายงานสรุปผลการประชุมประจำปี 2556 ของ สศช. เรื่อง เส้นทางประเทศไทย...สู่ประชาคมอาเซียน*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน, 2556.